

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
КАФЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА

ВИВЧАЄМО УКРАЇНСЬКУ ГРАМАТИКУ

Частина I
**(місцевий, знахідний,
давальний відмінки)**

Львів – 2023

Методичні розробки складаються з трьох лексично-граматичних блоків, на матеріалі яких студенти-іноземці у доступній формі знайомляться з елементарною граматиною сучасної української мови (відмінковою системою) й орієнтовані на роботу під керівництвом викладача.

Основна мета методичних розробок – сформувати у студентів із зарубіжних країн стандартні мовленнєві моделі та вміння оперувати ними у реальних комунікативних ситуаціях.

Дані методичні розробки призначені для студентів англomовного та підготовчого відділень ЛНМУ імені Данила Галицького.

Укладачі: **ЧИКАЙЛО І.В.** – ст. викладач кафедри українознавства
Львівського національного медичного університету імені Данила
Галицького

Рецензент: кандидат філологічних наук, доцент
СМОЛЬСЬКА Лариса Юрїївна

Методичні розробки обговорені на засіданні кафедри українознавства
ЛНМУ імені Данила Галицького
Протокол № 10 від 31 травня 2022 року

Методичні розробки ухвалені методичною комісією факультету іноземних студентів
ЛНМУ імені Данила Галицького
Протокол № 4 від 31 травня 2022 року

МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК

THE PREPOSITIONAL CASE

The Prepositional Case of Place. Nouns in the Prepositional Singular with the Preposition В and НА

ГАННА ПРАЦЮЄ *В ШКОЛІ*

Вправа 1. А. Read the text and write it out.

1. Моя подруга Галина живе у Львові. Вона вчиться в університеті. Її батьки живуть в селі. Її сестра Ганна живе в Києві. Вона працює в школі. Її брат Олег живе в Одесі. Він працює на заводі.

В. Answer the questions.

1. Галина живе у Львові чи в Одесі? 2. Вона вчиться в школі чи в університеті? 3. Її батьки живуть в місті чи в селі? 4. Її сестра Ганна працює в школі чи в лікарні? 5. Її брат Олег працює на заводі чи в університеті?

	Nominative	Prepositional	Ending
Masculine	університет	в університеті	- і
	завод	на заводі	- і
	музей	у музеї	- ії
Feminine	школа	у школі	- і
	вулиця	на вулиці	- ії
	аудиторія	в аудиторії	- ії
Neuter	село	у селі	- і
	місто	у місті	- і
	вікно	на вікні	- і

К – Ц

Г -- З

Х – С

бібліоте*Ка*

універма*Г*

ву*Хо*

у бібліоте*Ці*

в універма*Зі*

у ву*Сі*

Вправа 2. Answer the questions in the affirmative or the negative.

Model: - Ваша сестра вчиться *в школі*?
- Так, моя сестра вчиться *в школі*.
(- Ні, моя сестра вчиться *не в школі*.)
(- Ні, моя сестра вчиться *в університеті*.)

1. Ваша сім'я живе *в місті*? 2. Ваш батько працює *на заводі*? 3. Ви вчитеся *в університеті*? 4. Ваш брат вчиться *в школі*? 5. Ви купуєте книги *в магазині*?
6. Ваша сестра живе *в селі*?

ЛАМПА СТОІТЬ *НА СТОЛІ*

Вправа 3. Answer the questions.

Model: - Книга лежить *на столі*?
- Так, книга лежить *на столі*.

1. Лампа стоїть *на столі*? 2. Картина висить *на стіні*? 3. Ваза стоїть *на столі*? 4. Студент сидить *на стільці*? 5. Викладач пише *на дошці*? 6. Квіти стоять *на шафі*?

Вправа 4. Complete the sentences, using the words given in brackets and the preposition В (У) or НА.

Model: - Ми живемо ... (Львів).
- Ми живемо *у Львові*.

1. Лампа стоїть .. (Стіл). 2. Ми сидимо ... (кімната). 3. Студент пише ... (зошит). 4. Ми купуємо хліб ... (магазин). 5. Картина висить ... (стіна). 6. Книга лежить ... (парта). 7. Квіти стоять ... (вікно). 8. Викладач пише ... (дошка).

When we speak about location or place of action in Ukrainian we use the prepositional (locative) case, which answers the question *де?* (where?)

- **Де** сидять студенти?
- Студенти сидять **у класі**.

- **Де** лежить олівець?
- Олівець лежить **на столі**.

Вправа 5. Answer the questions, using the words given in brackets. Write down them.

I. 1. Де лежать ваші зошити? (портфель). 2. Де ви берете книги? (бібліотека). 3. Де вчаться студенти? (університет). 4. Де ви живете? (місто). 5. Де ви відпочиваєте влітку? (село).

II. 1. Де стоїть ваза? (стіл). 2. Де висить карта? (стіна). 3. Де пише вчитель? (дошка). 4. Де стоять квіти? (вікно).

Вправа 6. Answer the questions in the affirmative.

1. Ваш батько працює на заводі? 2. Ваш брат працює на фабриці? 3. Ваша сестра працює на пошті? 4. Влітку ваша сім'я відпочиває на морі? 5. Ваш брат живе на півночі?

MEMORISE!

The preposition В (У)	The preposition НА
В університеті В інституті У школі У класі В групі В магазині У бібліотеці В клубі В музеї В театрі У місті В селі В країні У державі В кімнаті	На курсі На факультеті На уроці На занятті На іспиті На лекції На фабриці На заводі На пошті На вокзалі На екскурсії На виставці На балеті На дискотеці На вулиці На площі На стадіоні На заході На сході На півночі На півдні На батьківщині

Вправа 7. Answer the questions, using the words given in brackets and the prepositions В(У) and НА.

1. Де працює ваш батько? (завод). 2. Де працює ваш брат? (фабрика). 3. Де вчиться ваша молодша сестра? (школа). 4. Де стоїть автобус? (вулиця). 5. Де зараз сидять учні? (клас). 6. Де вони грають у футбол? (стадіон). 7. Де ви купуєте марки? (пошта). 8. Де ви купуєте книги? (книгарня). 9. Де ви відпочиваєте влітку? (батьківщина).

Вправа 8. Answer the questions in the negative, using the words given in brackets.

Model: - Він працює на фабриці? (школа).
 - Ні, він працює не на фабриці, а в школі.

1. Микола працює на заводі? (театр). 2. Його сестра працює в поліклініці? (бібліотека). 3. Їхній батько працює в лікарні? (школа). 4. Андрій грає у футбол на площі? (стадіон).

MEMORISE! парк – у парку кіоск – в кіоску
 банк – у банку гуртожиток – в гуртожитку
 мітинг – на мітингу словник – у словнику

Вправа 9. Answer the questions and write down the answers.

1. Діти гуляють в парку чи на вулиці? 2. Ваш батько працює в банку чи на фабриці? 3. Ви живете в готелі чи в гуртожитку? 4. Ви купуєте газети в кіоску чи на пошті?

	Nominative	Ending	Prepositional	Ending
Masculine	Санаторій	- ій	У санаторії	- її
Feminine	Аудиторія лекція	- ія	В аудиторії На лекції	- її

Вправа 10. Answer the questions, using the words given in brackets. Write down the answers.

1. Де сидять студенти? (аудиторія). 2. Де відпочивають студенти? (санаторій). 3. Де студенти були зранку? (лекція). 4. Де були студенти у неділю? (екскурсія). 5. Де живуть ваші друзі? (Данія). 6. Де живе ваш брат? (Англія).

Вправа 11. Make up sentences, as in the model and write them down.

Model: Париж – Франція
Париж знаходиться у Франції.

1. Мадрид – Іспанія	5. Відень – Австрія
2. Неаполь – Італія	6. Токіо – Японія
3. Тулон – Франція	7. Мадрас – Індія
4. Женева – Швейцарія	8. Лондон – Англія

Вправа 12. Answer the questions, as in the model. Write down the answers.

Model: - Ваша сім'я живе у Польщі? (Чехія)
- Ні, моя сім'я живе не в Польщі, а в Чехії.

1. Його брат живе в Болгарії? (Росія). 2. Її сестра вчиться у Франції? (Англія). 3. Влітку Микола був в Італії? (Іспанія). 4. Бухарест знаходиться в Угорщині? (Румунія). 5. Дамаск знаходиться в Лівані? (Сирія). 6. Осло знаходиться у Швеції? (Норвегія).

Вправа 13. Answer the questions.

1. Де сидять студенти? (аудиторія). 2. Де висять фотографії? (стіна). 3. Де стоять квіти? (вікно). 4. Де лежать книги та зошити? (стіл). 5. Де стоять словники? (шафа). 6. Де пише викладач? (дошка). 7. Де пишуть студенти? (зошит). 8. Де студенти дивляться незнайомі слова? (словник).

Вправа 14. A. Read the questions and answer them. Write down the answers.

1. Де живе Андрій Бойко? (Львів, гуртожиток). 2. Де він вчиться? (університет). 3. Де він слухає лекцію? (аудиторія № 3). 4. Де він звичайно вчиться? (бібліотека). 5. Де Андрій відпочиває ввечері? (клуб або дискотека). 6. Де він хоче потім працювати? (лікарня). 7. Де він жив раніше? (Київ). 8. Де живе його сім'я? (село). 9. Де живе його старший брат? (Одеса). 10. Де він працює? (фабрика).

B. Read your story and retell it.

C. Compose a similar story about a student friend of yours.

Вправа 15. Make up sentences, using these words, and write them down.

У музеї, на екскурсії, в театрі, на балеті, в універмазі, на лекції, в аудиторії, на уроці, в клубі, на дискотеці, на дошці.

Вправа 16. Make up questions to which these sentences are the answers.

Model: - ... ? - Де ви живете?
- Я живу у Львові. - Я живу у Львові.

1. - ... ?
- Я вчуся в університеті.	4. - ... ?
- Мій батько працює в школі.
2. - ... ?
- Я живу в гуртожитку.	5. - ... ?
- Моя сестра працює на пошті.
3. - ... ?
- Моя сім'я живе в селі.	6. - ... ?
- Звичайно я відпочиваю в клубі.

Вправа 17. Answer the questions in the affirmative and the negative.

Model: - Ви знаєте, де він живе?
- Так, (я) знаю, (де він живе). Він живе у Львові.
- Ні, я не знаю, де він живе.

1. Ви знаєте, де я живу? 2. Ви знаєте, де він працює? 3. Ви знаєте, де вчиться Марія? 4. Ви знаєте, де живуть її батьки? 5. Ви знаєте, де вони працюють?

Adjectives in the Prepositional Singular

- У **якому будинку** ви живете?
- Ми живемо у **великому гарному будинку**.
- У **якій кімнаті** ви живете?
- Ми живемо у **великій гарній кімнаті**.

Вправа 18. Answer the questions and write them down.

1. У якому місті живе ваша сім'я, у великому чи маленькому? 2. У якому будинку ви живете, у новому чи старому? 3. На якому поверсі ваша кімната, на четвертому чи п'ятому? 4. На якому факультеті ви вчитеся, на медичному чи стоматологічному? 5. На якому поверсі живе ваш друг, на другому чи на шостому? 6. На якій вулиці знаходиться ваш гуртожиток, на великій чи на маленькій? 7. У якому будинку знаходиться бібліотека, у старому чи новому?

Вправа 19. Answer the questions, using the words in brackets.

1. У якому місті ви живете? (велике гарне місто). 2. У якому будинку живе ваша сім'я? (старий гарний будинок). 3. На якому поверсі ваша кімната? (другий поверх). 4. На якому заводі працює ваш старший брат? (новий хімічний завод). 5. У якому магазині ви купуєте книги? (великий книжковий магазин). 6. У якому магазині ви купуєте молоко і масло? (молочний магазин).

Вправа 20. Answer the questions.

I. 1. У якому зошиті ти пишеш слова, у новому чи у старому? 2. На якій сторінці ми читаємо, на шостій чи на сьомій? 3. У якій папці лежать твої зошити, у чорній чи в зеленій? 4. У якій аудиторії була лекція, у першій чи у другій?

II. 1. На якій лекції ти не був, на першій чи на останній? 2. У якій газеті була цікава стаття, у сьогоднішній чи у вчорашній? 3. У якому університеті вчиться твій друг, у медичному чи у політехнічному?

Вправа 21. Answer the questions, using the words given in brackets.

1. На якій вулиці знаходиться ваш гуртожиток? (тиха зелена вулиця). 2. У якій кімнаті ви живете? (велика світла кімната). 3. У якій бібліотеці ви звичайно берете книжки? (студентська бібліотека). 4. У якій школі вчиться ваша сестра? (Львівська середня школа). 5. У якому зошиті ви пишете вправи? (домашній зошит).

Вправа 22. Answer the questions, using the words in brackets.

1. У якому будинку живе Ганна? (Сусідній). 2. У якому гуртожитку ви живете? (студентський). 3. У якій кімнаті ви живете (сто дев'ять). 4. У якому університеті ви вчитеся? (медичний). 5. У якій школі вчиться ваша сестра? (середня). 6. На якому факультеті вчиться ваш друг? (стоматологічний). 7. На якому факультеті ви вчитеся? (лікувальний). 8. У якій бібліотеці ви берете книги? (університетська).

Вправа 23. Answer the questions in the affirmative.

Model: - Ви знаєте, на якому поверсі знаходиться лекційний зал?
- Так, знаю. Лекційний зал знаходиться на другому поверсі.

1. Ви знаєте, у якій аудиторії була лекція? 2. Ви знаєте, у якій шафі стоять словники? 3. Ви знаєте, на якому поверсі знаходиться анатомічний музей? 4. Ви знаєте, у якому кіоску він купує англійські газети? 5. Ви знаєте, у якому магазині він купує підручники?.

Вправа 24. Answer the questions? As in the model.

Model: - Олег живе на другому поверсі?
- Я не знаю, на якому поверсі він живе.

1. Микола купує підручники у книжковому магазині? 2. Ганна вчиться в медичному університеті? 3. Антон працює на автомобільному заводі? 4. У суботу вони були в історичному музеї? 5. Галина працює в дитячій лікарні?

Вправа 25. Complete the sentences, as in the model.

Model: Раніше я вчився в школі, а зараз я вчуся ...
Раніше я вчився в школі, а зараз я вчуся в медичному університеті.

I. 1. Раніше він жив в Австрії, а зараз він живе ... 2. Раніше вона вчилася в середній школі, а зараз вона вчиться ... 3. Раніше його брат працював у лікарні, а зараз він працює ... 4. Раніше моя сім'я жила в маленькому селі, а зараз вона живе ...

II. 1. Мій батько працює на хімічному заводі, а я ... 2. Моя сестра влітку відпочивала в рідному селі, а я ... 3. Вони живуть на півдні, а я ... 4. Я готую домашнє завдання в бібліотеці, а мій друг ... 5. Я звичайно обідаю вдома, а вони ... 6. Увечері ми були в студентському клубі, вони ... 7. Мій старший брат вчиться на фармацевтичному факультеті, а молодший брат ...

Вправа 26. Make up questions to which these sentences are the answers and write them down.

1. - ... ?
- Ми живемо у новому гуртожитку.
2. - ... ?
- Я вчуся на медичному факультеті.
3. - ... ?
- Олег вчиться на другому курсі.
4. - ... ?
- Микола працює в стоматологічному кабінеті.

Possessive Pronouns in the Prepositional

- Ви були *у нашому місті (музеї)* раніше?
- Так, ми були *у вашому місті (музеї)*.

- Він був *у твоїй новій квартирі*?
- Ні, він ще не був *у моїй новій квартирі*.

Вправа 27. Answer the questions in the affirmative.

1. *У твоїй кімнаті є телефон?*
2. *У вашому місті є театр?*
3. *Ентоні вчиться у вашій групі?*
4. *Ти був у нашому клубі?*
5. *Що стоїть у твоїй кімнаті?*
6. *Хто писав у моєму зошиті?*
7. *Хто сидить у нашій аудиторії?*

Masculine and Neuter		Feminine	
Nominative	Prepositional	Nominative	Prepositional
Мій, моє	У <i>моєму</i>	Моя	У <i>моїй</i>
Твій, твоє	У <i>твоєму</i>	Твоя	У <i>твоїй</i>
Його	У його	Його	У його
Її	У її	Її	У її
Наш, наше	У <i>нашому</i>	Наша	У <i>нашій</i>
Ваш, ваше	У <i>вашому</i>	Ваша	У <i>вашій</i>
Їхній, їхнє	У <i>їхньому</i>	Їхня	У <i>їхній</i>

Вправа 28. Use the required possessive pronouns.

Model: Це наш гуртожиток. ... живуть студенти.

У нашому гуртожитку живуть студенти.

1. Це мій портфель. ... лежать книги. 2. Це наш клас. ... висять карти. 3. Це її кімната. ... велике вікно. 4. Це їхній клуб. ... вчора був цікавий концерт. 5. Це його зошит. ... лежить лист. 6. Це його кімната. Ми сидимо ... 7. Це наша аудиторія. Ми слухаємо лекції ... 8. Це наш університет. ... є велика бібліотека. 9. Це моя квартира. ... є телефон.

Nouns and Adjectives in the Prepositional Plural

- *Де* лежать газети?

- Газети лежать **на столах**.

- *Де* займаються студенти?

- Студенти займаються **в аудиторіях**

Вправа 29. Read the sentences and write them down. Underline the words which answer the question *ДЕ*?

I. Це університет. Студенти сидять в аудиторіях і слухають лекції. Вони пишуть у зошитах. На столах лежать підручники та словники. Студенти шукають незнайомі слова у словнику.

2. Влітку туристи були у Харкові. Там вони були на заводах і на фабриках, у музеях і на виставках. Там вони також були й на балеті “Лебедине озеро”. А потім вони були на різних сучасних естрадних концертах.

Вправа 30. Replace the singular by the plural.

Model: Книги лежать *на столі*.
Книги лежать **на столах**.

I. 1. Робітники працюють *на фабриці й на заводі*. 2. Ми купуємо книги *в кіоску та в книгарні*. 3. Туристи були *у музеї та у театрі*. 4. Студенти читали тексти *у підручнику*.

II. 1. Студенти живуть *у гуртожитку*. 2. Влітку вони відпочивали *у санаторії*. 3. Ми були *на екскурсії в музеї*. 4. Степан дивився незнайомі слова *у словнику*.

- **У яких гуртожитках** живуть студенти?

- Студенти живуть **у нових гуртожитках**.

- **У яких школах** вчаться їхні діти?

- Їхні діти вчаться **у нових школах**.

Вправа 31. Complete the sentences in writing, using the words in brackets.

1. Ці робітники працюють ... (різні заводи і фабрики). 2. Вони живуть ... (великі нові будинки). 3. Школярі займаються ... (великі світлі класи). 4.

Діти дивляться кінофільми ... (дитячі кінотеатри). 5. Улітку діти відпочивають ... (шкільні табори).

Вправа 32. Answer the questions, using the words given on the right.

1. Де вчаться студенти?	: різні інститути та університети
2. Де вони слухають лекції?	: великі аудиторії
3. Де живуть студенти?	: великі нові гуртожитки
4. Де вони відпочивають увечері?	: студентські клуби
5. Де студенти купують книги ?	: книжкові магазини
6. Де вони купують газети і журнали?	: газетні кіоски

Вправа 33. Replace the singular of the italicised words by the plural.

1. Мої друзі вчаться у *київському університеті*. 2. Вони живуть у *новому гуртожитку*. 3. Улітку вони відпочивали у *південних санаторіях*. 4. Студенти займаються у *фізичній та хімічній лабораторії*. 5. Туристи були у *львівському театрі*.

Вправа 34. Complete the questions and answer them.

1. Скажіть, будь ласка, на якому поверсі ...? 2. Скажіть, будь ласка, у якій кімнаті ...? 3. Ви не знаєте, у якому театрі ...? 4. Я хочу знати, на якій вулиці ...? 5. Скажіть, будь ласка, у якій газеті ...? 6. Скажіть, будь ласка, на якій сторінці ...? 7. Ви не знаєте, у якому гуртожитку ...?

The Prepositional Denoting Time

- **Коли (у якому місяці)** ви були у Києві?
- Я був у Києві у **червні**, а Ганна – у **вересні**.

ЩО?

січень
лютий
березень
квітень
травень
червень
липень
серпень
вересень
жовтень
листопад
грудень

КОЛИ?

у січні
у лютому
у березні
у квітні
у травні
у червні
у липні
у серпні
у вересні
у жовтні
у листопаді
у грудні

Вправа 35. Answer the questions, using the names of the months.

1. Коли починається навчальний рік в університеті? (вересень). 2. Коли закінчується навчальний рік в університеті? (червень). 3. Коли будуть

екзамени? (січень і червень). 4. Коли будуть канікули? (лютий, липень і серпень). 5. Коли ваш день народження? (березень).

Вправа 36. Make up questions to which the following sentences are answers.

Model: - ... ? - Коли (у якому) місяці ви народилися?

- Я народився у січні? - У січні.

1. - ... ? Я народився у травні.
2. - ... ? Я був у Києві у лютому.
3. - ... ? Екзамени будуть у січні.
4. - ... ? Літні канікули були у липні і серпні.
5. - ... ? Навчальний рік починається у вересні.
6. - ... ? Мій брат народився у листопаді.

- **Коли (у якому році)** ви почали вивчати українську мову?
- Я почав вивчати українську мову **в минулому році**.

Вправа 37. Answer the questions, using the words given in brackets.

1. Коли Мохамед був в Україні? (минулий рік). 2. Коли він почав учитися в університеті? (цей рік). 3. Коли ви почнете вчитися в університеті? (наступний рік). 4. Коли Марія була в Одесі? (минулий місяць). 5. Коли ваш брат закінчує університет? (наступний рік). 6. Коли ви почали вивчати українську мову? (минулий місяць).

- **У якому році** народився Олег?
- Олег народився у **тисяча дев'ятсот вісімдесятому році**.

Вправа 38. Answer the questions, using the words given in brackets.

1. У якому році народився Гнат? (1985). 2. У якому році народився його батько? (1956). 3. У якому році народилася його мати? (1961). 4. У якому році Гнат закінчив школу? (1999). 5. У якому році народилася його сестра? (1988). 6. У якому році вона почала вчитися в школі? (1995). 7. У якому році вона закінчить школу? (2005).

Вправа 39. Answer the questions.

1. Коли ви народилися? 2. У якому році ви почали вчитися в школі? 3. У якому році ви закінчили школу? 4. Коли ви почали вчитися в університеті? 5. Коли ви почали вивчати українську мову? 6. Коли ви закінчите університет?

Вправа 40. A. Write out the text, using the words given in brackets. Retell it.

Це мій друг. Його звали Микола. Він народився ... (1987 р.) ... (Україна, невелике місто). Зараз його сім'я живе ... (Київ). Його батько

працює ... (фабрика), а старший брат вчиться ... (університеті, економічний факультет). Спочатку Микола вчився ... (середня школа), потім він працював ... (завод). ... (минулий рік) він почав вчитися ... (Львівський медичний університет). Зараз він вчиться ... (другий курс, медичний факультет). Микола багато вчиться. Кожного дня він займається ... (лабораторія і бібліотека). Улітку він відпочивав ... (Чорне море).

B. Compose a similar story about yourself.

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК

THE ACCUSATIVE CASE

Inanimate Nouns in the Accusative Singular (the Direct Object)

ГАННА СЛУХАЄ **текст.**
радіо.
музику (пісню).

Вправа 1. Answer the questions in the affirmative. Write down the answers.

1. Ви читали вранці *газету*? 2. Ви слухали сьогодні *радіо*? 3. Ви любите *спорт*? 4. Ви любите *математику*? 5. Ви любите *хімію*? 6. Ви добре знаєте *фізику*?

	Nominative Що (це)?	Accusative (Ба чу) що?	Ending
Masculine	журнал стілець	журнал стілець	as nominative
Neuter	вікно море завдання	вікно море завдання	as nominative
Feminine	карта вулиця аудиторія	карту вулицю аудиторію	-у -ю

Вправа 2. Make up sentences, as in the model.

Model: (a) вулиця – Я бачу *вулицю*.
(b) журнал – Я читаю *журнал*.
(c) радіо – Я слухаю *радіо*.

- (a) театр, бібліотека, будинок, вікно, лікарня
(b) оповідання, книга, журнал, стаття, підручник
(c) магнітофон, музика, CD, пісня, лекція

- **Що** ви читаєте?
- Я читаю *газету*.

Вправа 3. Answer the questions, using the words given in brackets.

1. Що ми бачимо на вулиці? (автобус, трамвай, машина, станція метро). 2. Що ви читаєте ввечері? (книга, газета або журнал). 3. Що студенти слухають у клубі? (лекція, концерт, музика). 4. Що можна купити в кіоску? (книга, газета, зошит, журнал, олівець, ручка). 5. Що можна купити в цьому магазині? (м'ясо, риба, сир, ковбаса, кава, молоко, сметана). 6. Що ви їсте зранку? (риба, м'ясо, канапка, сир, ковбаса). 7. Що ви п'єте вранці? (молоко, сік, кава чи чай).

Animate Nouns in the Accusative Singular

Я ЧЕКАЮ студента.
 вчителя.
 студентку **Марію**.

Вправа 4. Answer the questions.

1. Ви знаєте його *батька*? 2. Ви знаєте його *друга*? 3. Ви чекаєте тут *учителя*?
4. Ви чекаєте тут *Семена*? 5. Ви бачили сьогодні *викладача*? 6. Ви добре розумієте *професора*? 7. Ви добре знаєте *Олега*? 8. Ви бачили вчора *Оксану*?
9. Ви бачили сьогодні *Павла*? 10. Ви знаєте його *сестру*?

	Nominative Х т о ?	Accusative К о г о ?	Ending
Masculine	брат	брата	-а
	учитель	учителя	-я
	водій	водія	-я
Feminine	сестра	сестру	-у
	Оля	Олю	-ю
	Марія	Марію	-ю

- **Що** ви бачите?
- Я бачу **будинок**?

- **Кого** ви бачите?
- Я бачу **студента**.

Вправа 5. Answer the questions, using the words given in brackets.

1. Що слухають студенти? (лекція, радіо, концерт, музика, пісня, магнітофон). 2. Що вчить ваш друг? (урок, текст, пісня). 3. Що ви вивчали в школі? (література, історія, фізика, хімія, географія, біологія). 4. Що ви берете на урок? (підручник, ручка, олівець, словник, зошит). 5. Що він купував у магазині? (костюм, сорочка, пальто, шапка, шарф). 6. Кого ви зустрічаєте в університеті? (друг, викладач, Ганна, Олег). 7. Кого слухають студенти? (професор, викладач, поет, письменник, артист).

Вправа 6. Complete the sentences.

1. Я бачу ... (машина, автобус). 2. Вчора я купував ... (шарф і шапка). 3. Я добре знаю ... (Олег та Олена). 4. Викладач питає ... (студент і студентка). 5. Я давно не бачив ... (мати і батько). 6. Мій брат любить ... (музика і спорт). 7. Я знаю його ... (син і донька). 8. Я чекаю ... (брат і сестра).

Вправа 7. Make up questions to which the following sentences are the answers.

1. - ... ?
- Я купив у кіоску газету і журнал.
2. - ... ?
- Уранці я бачив Ганну.
3. - ... ?

- Ганна вивчає фізику.
- 4. - ... ?
 - Вона любить музику і спорт.
- 5. - ... ?
 - Ми чекаємо друга.
- 6. - ... ?
 - Сьогодні вранці я зустрів Олену.

- **Про кого** ви розповідаєте?
- Я розповідаю **про друга**.

- **Про кого** ви думаєте?
- Я думаю **про сестру**.

- **Про що** ти розповідаєш?
- Я розповідаю **про екскурсію**.

After certain verbs the accusative case with preposition **про** (about) denotes the object of thinking:

	Про кого?	Про що?
писати	про вчителя	про Україну
читати	про поета	про Індію
розповідати	про друга	про екскурсію
мріяти	про дівчину	про зустріч
думати	про сестру	про батьківщину

Вправа 8. Answer the questions, using the words given on the right.

1. Що знаходиться на цій вулиці справа? : університет
 Де вчиться ваш друг? :
 Про що він розповідав? :
2. Що ви читаєте? : книга
 Де лежить лист? :
 Що лежить на столі? :
 Про що ви говорите? :
3. Хто сидить в аудиторії? : студент
 Кого питає професор? :
 Про кого ви говорите? :
4. Кого ви давно не бачили? : мати і сестра
 Про кого ви думаєте? :
 Хто писав цей лист? :

Вправа 9. Complete the sentences, using the words given on the right.

1. Я пишу вправи ... У сумці лежить ... Я забув ... : зошит
2. На столі лежить ... Я дивлюся це слово ... Віктор : словник
 купував ...
3. В аудиторії сидять студенти і ... У театрі ми зустріли ... :
 викладач
 Ганна розповідала ...

Вправа 10. Translate into Ukrainian. Write down your translation.

1. I was in a shop. I bought a textbook, a pen and an exercise-book. 2. My friend studies at the University. He studies Ukrainian language and literature. 3. I was at the club on Thursday. I saw Victor and Ann there. Victor said he had bought a car. 4. We had a lecture today. The lecture was very interesting.

Personal Pronouns in the Accusative

- Хто цей хлопець?
- Я не знаю **його**.

Singular		Plural	
Nominative	Accusative	Nominative	Accusative
Хто? Що?	Кого? Що?	Хто? Що?	Кого? Що?
я	мене	ми	нас
ти	тебе	ви	вас
він	його	вони	їх
вона	її		

Вправа 11. Answer the questions in the negative. Write down the answers.

Model: - Хто ця дівчина?
- Я не знаю її. Я не зустрів її раніше.

1. Хто цей хлопець? 2. Хто ця жінка? 3. Хто цей юнак? 4. Хто ці люди? 5. Хто ця дитина? 6. Хто ці діти?

Вправа 12. Use the required pronouns.

- Я маю друга. Я хочу запросити ... в гості. 2. – Де Оксана? – Я не бачив ... в школі. 3. Мої батьки живуть у Києві. Я давно не бачив 4. Що ви будете робити в суботу? Я хочу запросити ... на концерт. 5. – Де моя ручка? – Я бачив ... на столі. 6. – Де мої ключі? – Я бачив ... у кімнаті. 7. – Де ви купували ці квіти? – Я купував ... на базарі.

Вправа 13. Answer the questions, using the words.

- Кого ви зустрічали вчора на вокзалі? (він і вона). 2. Кого ви чекаєте тут? (ти і він). 3. Кого ви запрошуєте в гості? (ви і вона). 4. Кого ви давно не бачили? (ви і вони). 5. Кого ви чекаєте вдома? (ми). 6. Кого вона знає в нашому університеті? (він і я).

Adjectives and Possessive Pronouns in the Accusative Singular

Це наш **новий** журнал.

- **Який журнал** ви читаєте?
- Я читаю **новий журнал**.
- **Чий журнал** ви читаєте?
- Я читаю **наш журнал**.

Це його нова книга.

- Яку книгу ви читаєте?
- Я читаю нову книгу.

- Чю книгу ви читаєте?
- Я читаю його книгу.

Це наш новий викладач.

- Якого викладача ви бачили сьогодні?
- Я бачив сьогодні нового викладача.

- Чийого викладача ви сьогодні бачили?
- Я бачив сьогодні нашого викладача.

Endings for the accusative case of possessive pronouns and adjectives which modify animate nouns:

	Nominative	Accusative	Endings
Masculine Чийого? Якого?	наш новий студент їхній старий учитель	нашого нового студента їхнього старого вчителя	- ого
Feminine Чюю? Яку?	наша нова подруга їхня стара тітка	нашу нову подругу їхню стару тітку	- у - ю

Вправа 14. Answer the questions.

1. Який диктант ви писали сьогодні, важкий чи легкий?
2. Яку вправу ви пишете, першу чи другу?
3. Яку пісню ви співаєте, українську чи іспанську?
4. Яку газету ви читаєте, сьогоднішню чи вчорашню?
5. Яке пальто він купував, зимове чи літнє?
6. Який костюм він купував, чорний чи синій?
7. Яку сестру ви чекаєте, старшу чи молодшу?
8. Яку студентку ви зустрічаєте, знайому чи незнайому?
9. Якого брата ви давно не бачили, старшого чи молодшого?
10. Якого письменника запрошували студенти в університет, українського чи російського?

Вправа 15. Answer the questions, using the words given on the right.

1. Хто співав українські пісні? : молодий співак
Про кого пишуть газети? :
Кого студенти запросили на вечір? :
2. Хто тут живе? : моя нова подруга
Кого Тарас бачив вчора в парку? :
Про кого розповідала Оксана? :
3. Кого Джон добре знає? : наш новий студент
Хто вивчає українську мову? :
Про кого Галина часто думає? :

Вправа 16. Complete the sentences, using the words given in brackets.

1. Ви знаєте (мій батько). 2. Він читає (моя вчорашня газета). 3. Ми запросили на вечір (наш старий викладач). 4. Він чекає (їхній дядько). 5. Ганна любить (ваш маленький син). 6. Вчора ми зустрічали на вокзалі (наш новий викладач). 7. Ми бачили (їхня квартира). 8. Я бачила (твій старий друг). 9. Діти слухають (твій старший брат).

Вправа 17. Make up sentences, as in the model.

Model:(a) цікава книга – Я читаю *цікаву книгу*.
(b) знайома людина – Я бачу *знайому людину*.

(a) вчорашня газета, новий роман, коротке оповідання, нова книга про Київ, цікава стаття

(b) новий студент, незнайома дівчина, молодший брат, молодий викладач, старша сестра

Вправа 18. Ask questions about the italicized words and write them down.

1. Він пише *лист*. 2. Ми чекаємо *нашого друга*. 3. У театрі Оксана зустріла *мою подругу*. 4. Він запросив у кіно *знайому дівчину*. 5. Я знаю *вашого старшого брата*. 6. Я знаю *його* телефон. 7. Ми бачили *його* в парку. 8. Я знаю *її* сина. 9. Ми зустріли *її* в центрі.

Nouns in the Accusative Plural

Inanimate Nouns	
Ми купуємо	<i>журнали</i> <i>олівці</i> <i>книги</i> (as nominative) <i>сукні</i> <i>яблука</i>

Вправа 19. Answer the questions.

1. Ви купуєте *книги* чи берете їх у бібліотеці? 2. Де ви берете *журнали*? 3. Ви любите читати *газети*? 4. Ви любите вірші? 5. Ви любите писати *вірші*? 6. Де ви купуєте *листівки, конверти й марки*? 7. Ви любите писати *вправи*?

- **Кого** ви зустріли в клубі?
- Я зустрів **студентів і викладачів**.

Animate Nouns			
	Nominative	Accusative	Endings
Masculine	студенти водії лікарі	студент ів воді їв лікар ів	- ів - їв
Feminine	студентки жінки сестри учениці подруги	студент ок жін ок сестер учени ць подруг	- о, -е are inserted; -

	матері	матері в	- ів
--	--------	-----------------	-------------

Вправа 20. Answer the questions, using the words given in brackets.

1. Кого ми зустрічаємо в університеті? (студенти, студентки, професори, викладачі). 2. Кого ми слухаємо на концерті? (артисти, артистки, письменники, поети). 3. Кого ми запрошуємо в гості? (друзі, подруги, сусіди). 4. Що ми слухаємо в клубі? (концерти, лекції, доповіді). 5. Що ми купуємо в кіоску? (газети, журнали, листівки, ручки, олівці).

Вправа 21. Complete the sentences? Using the words given on the right.

- Я часто думаю про ... : батьки, брати, сестри, подруги, друзі
- Наш університет готує ... : юристи, лікарі, геологи, економісти
- Завод запрошує на роботу ... : інженери, техніки, лаборанти

Adjectives and Possessive Pronouns in the Accusative Plural

- **Які пісні** ви любите?
- Я люблю **українські народні пісні**.

The endings are as in the nominative case.

Вправа 22. Answer the questions, using the words given in brackets.

1. Які книги ви любите читати? (різні). 2. Які передачі ви слухаєте? (спортивні). 3. Які фільми ви любите? (польські і французькі). 4. Які листи ви пишете? (короткі). 5. Які слова ви дивитесь у словнику? (незнайомі).

Вправа 23. Write out the sentences, replacing the singular by the plural.

- Я читав сьогоднішню газету.
- Я купив новорічну листівку.
- Він знає стару українську пісню.
- Мій друг приніс новий журнал.
- Він купив потрібний підручник.
- Студенти склали важкий екзамен.

- **Яких друзів** ви добре пам'ятаєте?
- Я добре пам'ятаю **наших старих друзів**.

	Nominative	Accusative	Endings
All genders Яких? Чиїх?	Наші нові студенти Їхні старі тітки Мої добрі друзі	Наш их нов их студент ів Їх ніх стар их тіт ок Мо їх доб рих друз ів	- их - їх - їх

Вправа 24. Answer the questions, using the words given in brackets.

1. Яких студентів ви зустріли на лекції? (наші нові). 2. Яких друзів ви запросили на вечір? (мої шкільні). 3. Яких викладачів ви бачили в клубі? (наші молоді). 4. Яких дівчат чекають ці студенти? (їхні знайомі).

Вправа 25. Answer the questions, using the words given in brackets.

1. Кого ви чекаєте? (мої старі друзі). 2. Кого ви часто бачите у клубі? (ці нові студенти). 3. Кого вони запросили у театр? (знайомі студентки). 4. Кого ви зустріли в кінотеатрі? (наші нові друзі). 5. Кого ви знаєте у цьому університеті? (молоді викладачі). 6. Кого Гнат давно не бачив? (його старі батьки). 7. Про кого він часто думає? (його молодші брати і старші сестри).

Вправа 26. Ask questions about italicized words.

1. Ми співали *народні* пісні. 2. Він зустрів у кінотеатрі *наших старих* друзів. 3. На виставці ми бачили *відомих художників*. 4. Я давно не бачив *ваших нових студентів*. 5. Мати давно не бачила *своїх старших* синів.

ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК THE DATIVE CASE

The Dative Denoting the Recipient Nouns in the Dative Singular

Я ПИШУ ЛИСТ БРАТОВІ ТА СЕСТРІ

	Nominative Case Хто?	Dative Case Кому?	Endings
Masculine Gender	студент учитель водій	студент-ові / -у учител-еві / -ю воді-єві / -ю	- ові / -у - еві / -ю - єві / -ю
Feminine Gender	студентка учениця Марія мати	студентці учениці Марії матері	- і - ї

Вправа 1. А. Read the text and write it down.

Скоро Новий рік, і я думаю про подарунки. Що я подарую батькові, мамі, братові та сестрі? Вчора я був у магазині і купив батькові шарф, мамі – сумку, братові - фотоальбом, сестрі - книгу.

В. Answer the questions.

1. Що Олег купив батькові?
2. Що він купив мамі?
3. Що він хоче подарувати братові?
4. Що він подарує сестрі?

Вправа 2. Make up phrases as in the model.

Model: писати - батько, сестра ...
писати батькові, сестрі ...

- 1 . Писати - брат, друг, сестра, вчитель, подруга
- 2 Розповідати - Олег, Борис, Микола, Ганна, Оксана, Гнат
- 3 Дарувати - сусід, викладач, письменник, лікар, вчитель
- 4 Пояснювати - студент, студентка, учень, син, донька

– **КОМУ** ви телефонуєте?
– Я телефоную **СТУДЕНТОВІ**.

Вправа 3. Answer the questions using the words given on the right.

Model: *Кому* ви часто пишете листи?

Я часто пишу листи *батькові й матері*.

- 1 Кому ви написали лист?
- 2 Кому ви розповіли останні новини?
- 3 . Кому ви купили газету?
- 4 Кому учні відповідають урок?
- 5 Кому ви розповіли про свою хворобу?
- 6 Кому студенти показують реферати?
- 7 Кому викладач пояснює задачу?

батько і мати

брат
друг
викладач
учитель
лікар
професор
студентка

- 8 Кому Олег купив подарунок?
9 Кому батько подарував годинник?

сестра
донька

Вправа 4. Answer the questions and write down the answers.

1. Кому ви даєте свій словник? 2. Кому ви пишете листи? 3. Кому ви купуєте книги? 4. Кому ви купуєте квитки? 5. Кому ви допомагаєте? 6. Кому ви розповідаєте про свої справи? 7. Кому ви завжди телефонуйте?

Вправа 5. Answer the questions.

1. Кому ви обіцяли часто писати листи? 2. Кому ви обіцяли купити квитки у театр? 3. Кому ви допомагаєте вивчати українську мову? 4. Кому ваша сестра допомагає готувати обід? 5. Кому ви допомагаєте готувати домашнє завдання? 6. Кому лікар радить поїхати відпочивати? 7. Кому лікар не дозволяє налити? 8. Кому ви радите подивитись новий фільм? 9. Кому викладач дозволив увійти в аудиторію?

Вправа 6. Answer the questions.

Model: – Ви знаєте, **кому** він купив словник?
– Він купив словник **другові**.

1. Ви знаєте, кому він написав лист?
2. Ви знаєте, кому він купив квіти?
3. Ви знаєте, кому він пояснює задачу?
4. Ви знаєте, кому він допомагає вчитися?
5. Ви знаєте, кому він радить добре вчитися?
6. Ви знаєте, кому він перекладає лист?

Вправа 7. Complete the sentences using the words given in brackets.

Model: Викладач пояснив ... (студент) незнайоме слово.
Викладач пояснив **студентові** незнайоме слово.

1. Я часто пишу листи ... (брат). 2. Іван дав ... (сестра) фотографію. 3. Дайте, будь ласка, цей зошит ... (викладач). 4. Ці квіти я хочу подарувати ... (викладачка). 5. Продавець показав ... (подруга) фотоапарат. 6. Батько обіцяв ... (син) купити олівці. 7. Лікар не дозволяє ... (батько) багато ходити. 8. Хворий обіцяв ... (лікар) багато не ходити. 9. Учора я телефонував ... (друг).

Вправа 8. Answer the questions using the words given on the right.

1. Хто написав цей лист?
2. Кому ви написали цей лист?
3. Кого ви давно не бачили?
4. Про кого ви думаєте?
5. Кому Ольга часто пише листи?
6. Про кого вона часто думає?
7. Кого вона давно не бачила?
8. Хто сьогодні телефонував Ользі?
9. Кого ви запросили на вечір?
10. Кому ви написали запрошення?
11. Хто виступав на вечорі?
12. Про кого ви говорили після вечора?

батько

подруга

письменник Олесь Гончар

Вправа 9. Complete the sentences using the words given on the right.

1. Учора я написав лист... Я часто думаю ... Я давно не бачив ... Цю книгу Оксані подарувала ...	сестра
друг
2. Учора у мене був ... Я розповів батькові і мамі... Я хочу запросити ... на вечірку. Сьогодні ввечері я зателефоную...	

Вправа 10. Make up questions about the following sentences and write them down.

Model: Син подарував батькові *годинник*.
Що подарував батькові син?

Він подарував сумку *сестрі*.
Кому він подарував сумку?

1. Батьки подарували *синові* фотоапарат. 2. Мати купила доньці *пальто*. 3. Я купив словники *сестрі*. 4. Він написав лист *другові*. 5. Ми показали зошити *викладачеві*. 6. Я дав сусідові *відеокамеру*. 7. Студент віддав підручник *професорові*.

Personal Pronouns in the Dative

- Ви телефонували **Павлові**?
- Так, я телефонував **йому**.

Вправа 11. A. Read the text and write it out. Underline the personal pronouns.

Я розповім вам, як купував подарунки. Я не знав, що купити батькові, і купив йому шарф. А що купити мамі? Я знаю, що вона любить сумки, і я купив їй сумку. У мене є брат і сестра. Що подарувати їм? Сестра допомогла мені. Якось вона написала: «Я люблю українські пісні». Я подарував їй CD. А братові? Йому я купив фотоальбом. Цікаво, що вони подарують мені.

B. Make the table of pronouns like the one given below.

Nominative Case	Dative Case
Хто?	Кому?
я	мені
ти	тобі

Вправа 12. Replace the italicized words by personal pronouns.

1. Олег знає, що сьогодні будуть збори? Ти говорив *Олегові* про це? 2. Ганна поїде на виставку? Ти телефонував *Ганні*? 3. Микола та Оксана підуть у театр? Ти купив *Оксані й Миколі* квитки? 4. Батько знає, що ти скоро приїдеш? Ти написав *батькові* про це?

Вправа 13. Supply the required pronouns.

Model: – Це мій сусід. Я купив ... газету.
– Це мій сусід. Я купив йому газету.

1. Це мої друзі. Я розповідаю ... про своє життя.
2. Це наш викладач. Щодня ми показуємо ... свої зошити.
3. Це моя подруга. Я часто розповідаю ... про наш університет.
4. Моя мати живе у Європі. Я часто пишу... листи.
5. Ви були в університеті? Я можу показати ... наш університет.

6. Ти розумієш задачу? Я можу пояснити
7. Недавно був мій день народження. Друзі подарували ... фотоапарат.

Вправа 14. Use the given pronouns in the required case.

1. Викладач показав ... фільм про Київ (ми).
2. Я допомагаю ... вивчати українську мову (він).
3. Мої батьки часто пишуть ... листи (я).
4. Ви не говорили ... про нашу розмову? (вони).
5. Завтра я зателефоную ... (ви).
6. Я розповів ... про своє рідне місто (вони).
7. Брат послав телеграму ... (вона).

Вправа 15. Answer the questions replacing the nouns by personal pronouns.

Model: – Ви показали викладачеві свою роботу?
– Так, я показав йому свою роботу.

1. Ви дали *другові* свій словник? 2. Ви телефонували вчора *брату*? 3. Ти дав *Олені й Оксані* квитки на концерт? 4. Ти купила *сестрі* подарунок? 5. Ганна написала лист *матері*? 6. Ти допомагаєш *Самірі та Джейн* вивчати українську мову? 7. Ви показали *студентові* нашу бібліотеку?

Вправа 16. Supply the required pronouns.

1. Дайте ..., будь ласка, два квитки! 2. Покажіть ... свій зошит. 3. Купіть ... будь ласка, конверт і марки. 4. Скажіть ..., будь ласка, де знаходиться Оперний театр? Дозвольте, я допоможу 6. Перекладіть... цей лист на українську мову. Поясніть ..., будь ласка, як робити домашнє завдання.

Вправа 17. Supply the required pronouns.

1. Хочете, я покажу ... Львів? 2. Хочеш, я допоможу 3. Хочете, я поясню ... цю задачу. 4. Дозвольте, я допоможу... виконати завдання. 5. Хочете, я перекладу... нові слова. 6. Дозволь, я поясню... усе.

Adjectives and Possessive Pronouns in the Dative Singular

Learn how to form the dative case for adjectives:

Gender	Nominative Case	Dative Case
Masculine	<u>Який?</u> молодший брат	<u>Якому?</u> молодшому братові
Feminine	<u>Яка?</u> молодша сестра	<u>Якій?</u> молодшій сестрі

- **Якому** студентові ви купили квиток?
- Я купив квиток **одному знайомому** студентові.
- **Якій** студентці ви купили квиток?
- Я купив квиток **одній знайомій** студентці

Вправа 18. Answer the questions using the words given in brackets.

I. 1. Якому викладачеві ви розповідали про Львів? (новий). 2. Якому художникові ви показували свої картини? (відомий). 3. Якому студентові ти допомагаєш вивчати українську мову? (знайомий). 4. Якому хлопцеві лікар робив операцію? (хворий). 5. Якому братові ви купуєте книга? (молодший). 6. Якому братові ти купуєш словники? (старший).

II. 1. Якій студентці ви допомагаєте вивчати українську мову? (нова). 2. Якій дівчинці лікар робить операцію? (хвора). 3. Якій дівчині ти подарував квіти? (знайома). 4. Якій сестрі вона подарувала сумку? (старша). 5. Якій сестрі він подарував олівці? (молодша).

Вправа 19. Answer the questions.

1. Якій студентці ви допомагаєте вивчати українську мову? 2. Якому другові ви дали квитки на концерт? 3. Якому професору ви склали екзамен? 4. Якій сестрі ви часто пишете листи? 5. Якій дівчині ви радите багато читати? 6. Якому братові ви часто посилаєте телеграми? 7. Якій дівчині ви телефонуйте щосуботи?

Вправа 20. Make up questions to which the following sentences are the answers.

Model: Професор допомагає *новому* студентові.
Якому студентові допомагає професор.

1. Я пишу лист *старшому* братові. 2. Лікар робить операцію *хворій* жінці. 3. Він показує вірші *відомому* поетові. 4. Я раджу *арабській* студентці краще вчити українську мову. 5. Арсен подарував квіти *гарній* дівчині. 6. Я хочу послати цю фотографію *старому* другу. 7. Викладач дав словник *індійському* студентові.

Memorize forms of possessive pronouns in the dative case:

Masculine and Neuter Genders		Femimine Gender	
<u>Nominative Case</u> Чий? Чие?	<u>Dative Case</u> Ч и є м у ?	<u>Nominative Case</u> Ч и я ?	<u>Dative Case</u> Ч и ї й ?
мій, моє	моєму	моя	моїй
твій, твоє	моєму	твоя	твоїй
його	його	його	його
її	її	її	її
наш, наше	нашому	наша	нашій
ваш, ваше	вашому	ваша	вашій
їхній, їхнє	їхньому	їхня	їхній

Вправа 21. Answer the questions using the words given in brackets.

1. Кому мати купила сукню? (її молодша донька). 2. Кому ви допомагаєте вивчати українську мову? (наш новий студент). 3. Кому ви подарували сумку? (моя старша сестра). 4. Кому ви обіцяли дати цікаву книгу? (мій друг Павло). 5. Кому лікар не дозволяє палити? (цей хворий студент). 6. Кому ви радите подивитися новий фільм? (мій старий друг). 7. Кому ти передав цю новину? (твій добрий друг).

Вправа 22. Complete the sentences using the words given on the right.

1. Викладач дав книги
2. Я показав фотографії....
3. Гнат телефонував
4. Він часто пише листи

цей студент і ця студентка
 наш викладач
 ваш друг
 його сім'я, його подруга

5. Я раджу прочитати цю книгу...	наша студентка
6. Мій друг купив квитки у кіно...	я і моя подруга

Вправа 23. Answer the questions using the words given on the right.

1. Кого ви запитали про екскурсію?
Кому ви розповіли про екскурсію?	наш викладач
2. Кого ви запросили на забаву?
Кому ви дали квитки у театр?	мій старий друг
3. Кого ви просили купити квитки у кіно?
Кому ви обіцяли купити квитки на концерт?	знайомий студент
4. Кого ви бачили у театрі?
Кому ви подякували за книгу?	наша викладачка
5. Кого ви запитали, де знаходиться магазин?
Кому ви пояснили, де знаходиться магазин?	одна незнайома людина
6. Кого ти попросив відправити телеграму?
Кому ти пишеш привітання?	моя добра подруга

Nouns in the Dative Plural

- **Кому** ви пишете листи?
– Я пишу листи **батькам, братам, сестрам, друзям.**

	<u>Nominative Case</u> Хто? Що?	<u>Dative Case</u> Кому? Чому?	<u>Endings</u>
Masculine	студенти вчителі водії	студента м вчител я м воді я м	- ам -я м
Femimine	сестри учениці шафи вулиці лекції	сестра м учениця м шафа м вулиця м лекція м	- ам -я м
Neuter	вікна моря речення	вікна м мор я м речен н я м	- ам -я м

Вправа 24. Answer the questions using the words given in brackets.

1. Кому професор читає лекцію? (студенти). 2. Кому ви сказали про збори? (друзі). 3. Кому ви купили подарунки? (сестри). 4. Кому ви телефонували сьогодні? (дівчата). 5. Кому ви купили словники? (сини). 6. Кому допомагає Ганна? (батьки). 7. Кому Іван вислав фотографії? (брати).

Вправа 25. Complete the sentences using the words given on the right.

1. Викладач пояснює ... важку задачу.	студенти
2. Я показав ... свої нові фотографії.	друзі
3. Щотижня я пишу... листи.	батьки
4. Я завжди раджу ... багато читати.	учні
5. Мати розповідає ... казки.	діти
6. Батько купив ... нові сорочки.	сини
7. Ганна рідко пише ...	подруги

Вправа 26. Supply the required verbs.

1. Батько ... синові велосипед. 2. Хто ... студентам, що завтра будуть збори? 3. Не розмовляйте, будь ласка. Ви ... нам слухати лекцію. 4. Професор ... студентам лекцію. 5. Студенти ... викладачеві своє домашнє завдання. 6. Донька ... мамі готувати обід. 7. Учора я ... батькам лист.

Verbs to be used: показувати, написати, дати, подарувати, сказати, читати, допомагати, заважати.

Вправа 27. Complete the sentences using the words given on the right.

Model: Мати купила (кому? що?)... | дочка, годинник
Мати купила *дочці годинник*.

1. Марія написала....	подруга, лист
2. Вчитель пояснив	учні, їхні помилки
3. Листоноша приніс....	сусіди, газети
4. Професор читав ...	студенти, лекція
5. Художники показали...	діти, свої картини
6. Ми подарували....	мати, настільна лампа
7. Я послав ...	батько, телеграма

Вправа 28. Complete the sentences in writing using the words given on the right.

Model: Я написав (кому? про кого? про що?) ... | сестра, мої друзі
Я написав *сестрі про моїх друзів*.

1. Я розповів....	друзі, наш університет
2. На зборах декан розповів	студенти, іспити
3. Ви сказали ... ?	друзі, екскурсія
4. Чому ви не сказали ... ?	лікар, ваша хвороба
5. Я написав	батьки, моя робота
6. Ганна розповідала. ...	брат, наша група
7. На уроці ми розповідали	викладач, наш новий студент

Вправа 29. Answer the questions.

1. Хто допомагає вивчати вам українську мову? 2. Кому ви допомагаєте вивчати українську мову? 3. Кому ви допомагали перекладати текст? 4. Хто допомагає вам писати граматичні вправи? 5. Хто заважає вам займатися вдома? 6. Хто заважає вам слухати радіо? 7. Хто обіцяв вам дати цікаву книжку? 8. Кому ви обіцяли показати нові фотографії? 9. Хто порадив вам купити цю книгу? 10. Кому ви порадили відвідати художню виставку? 11. Хто порадив вам подивитися цей фільм? 12. Хто дозволив вам взяти англо-український словник? 13. Кому ви дозволили взяти ваш словник?

Adjectives and Possessive Pronouns in the Dative Plural

<u>Nominative Case</u> Чий? Які?	<u>Dative Case</u> Чийм? Яким?	Endings
мої нові друзі	моїм новим друзям	- им
твої старі сусіди	твоїм старим сусідам	- ім
його старші сестри	його старшим сестрам	- їм
її молодші брати	її молодшим братам	

наші нові студенти	нашим новим студентам	
ваші добрі знайомі	вашим добрим знайомим	
їхні відомі співаки	їхнім відомим співакам	

- Яким студентам ви купили квитки у театр?
- Я купив квитки нашим знайомим студентам.

Вправа 30. Answer the questions using the words given on the right.

1. Яким студентам викладач пояснює урок? 2. Яким туристам ви покажете місто? 3. Яким братам ви часто пишете? 4. Яким сестрам ви купуєте книги? 5. Яким друзям ви розповідаєте про свої справи?	<p>нові
іноземні
старші
молодші
близькі</p> |
|--|---|

Вправа 31. Answer the questions using the words given in brackets. Write down the answers.

1. Кому ви пишете листи? (мої батьки). 2. Кому ви читаете книжки? (її маленькі діти). 3. Кому ви телефонуєте? (мої добрі знайомі). 4. Кому ви зробили фотографії? (наші викладачі). 5. Кому ви допомагаєте зараз? (мої молодші брати).

Вправа 32. Make up questions to which the following sentences are the answers and write them down.

1. – ...?
– Студенти показали університет іноземним гостям.
2. – ... ?
– Мати показана сина добрим лікарям.
3. – ... ?
– Я написав привітання своїм шкільним друзям.
4. – ... ?
– Я допомагаю вивчати англійську мову українським студентам.

The Dative with the Verbs подобатися – сподобатися

Мені подобається (**sing.**) оперний театр.
Мені подобаються (**pl.**) старі вулиці.

Вправа 33. Answer the questions.

1. Вам подобається цей фільм?
2. Вам подобається ця книга?
3. Вам подобається цей будинок?
4. Вам подобається це місто?
5. Вам подобаються ці фільми?
6. Вам подобаються ці книги?
7. Вам подобаються ці пам'ятники?

Вправа 34. Replace the singular by plural.

Model: Мені *подобається* ця пісня.
Мені *подобуються* ці пісні.

1. Мені подобається цей підручник. 2. Нам подобається нова вулиця. 3. Їм подобається ця пісня. 4. Тобі подобається наш викладач? 5. Вам подобається цей французький фільм? 6. Мені подобається наш новий студент.

Недавно **ми** були у Києві.
Нам дуже *сподобалося* це місто.

Вправа 35. Answer the questions.

1. Вам сподобався наш університет? 2. їм сподобалося наше міста? 3. Тобі сподобалася наша кімната? 4. Студентам сподобався фільм про Україну? 5. Олегові сподобався новий костюм? 6. Їм сподобалася стара площа? 7. Ганні сподобалися нові друзі? 8. Вам сподобався Львів? 9. Вам сподобалися ці старі українські пісні?

Вправа 36. Make up sentences, as in the model, using the verb *сподобатися*.

Model: Вчора **ми** дивилися новий фільм....
Вчора ми дивилися новий фільм. **Нам** (*не*) *сподобався* цей фільм.

1. Недавно в нашому клубі був вечір.... 2. У суботу ми були на екскурсії в школі. ... 3. Я прочитав вашу книгу.... 4. Вчора ми слухали лекцію. ... 5. Друзі вчора дивилися новий фільм. ... 6. У суботу ми були на виставці. ... 7. Вчора Антон слухав нову пісню. ...

Вправа 37. Supple the words given on the right.

1. сподобався Київ.	я і мої друзі
мої батьки
усі студенти
мій друг
ваша сестра
ви
2. ... не подобається моя професія.	
3. ... сподобався урок.	
4. ...не подобається ця картина.	
5. ... сподобалася ця квартира.	
6. ... сподобався вчорашній концерт?	

Вправа 38. Answer the questions, as in the model. Write down the answers.

Model: I. – **Ви любите** італійську музику?
– Так, **мені подобається** італійська музика.

II. – Які пісні **ви любите**?
– **Мені подобаються** народні пісні.

I. 1. Ви любите українські пісні? 2. Ваш друг любить балет? 3. Ваша сестра любить народну музику? 4. Ви любите читати історичні романи? 5. Ви любите оперу? 6. Ви любите зимову погоду?

II. 1. Яку музику ви любите? 2. Який балет ви любите? 3. Які фільми ви любите? 4. Які книги ви любите? 5. Який колір ви любите?

The Dative Denoting Age

– Скільки **вам** років? Скільки років **вашому братові**?
– **Мені** двадцять років, а **моєму брату** двадцять три роки.

Вправа 39. Complete the sentences in writing using the words рік, роки, років.

1. Мені двадцять ... 2. Йому сімнадцять ... 3. Молодшому братові дванадцять ... 4. Моїй матері сорок три ... 5. Моєму батькові п'ятдесят один ... 6. Старшому брату тридцять три 7. Михайлові дев'ятнадцять 8. Її молодшій сестрі шість ... 9. Цій студентці двадцять три 10. Нашому викладачеві двадцять вісім

Вправа 40. Answer the questions.

1. Скільки вам років? 2. Скільки років вашій матері? 3. Скільки років вашому батькові? 4. Скільки років вашій сестрі? 5. Скільки років вашому братові? 6. Скільки років цьому хлопцеві? 7. Скільки років цій дівчині?

Вправа 41. Answer the questions. Write down the answers.

1. Скільки вам було років, коли ви почали читати? 2. Скільки вам було років, коли ви почали вчитися в школі? 3. Скільки вам було років, коли ви закінчили школу? 4. Скільки вам було років, коли ви почали вивчати українську мову? 5. Скільки вам буде років, коли ви закінчите університет? 6. Скільки років буде вашому другові, коли він закінчить університет?

The Dative in Impersonal Sentences

**Мені ще важко говорити українською.
Йому потрібно написати лист другові.**

Вправа 42. Make up antonymous sentences and write them down.

Model: Мені **легко** вивчати українську мову.
Мені **важко** вивчати українську мову.

1. Їй важко вивчати українську мову. 2. Вам важко робити цю вправу. 3. Нам легко було вчити ці слова. 4. Тобі легко буде розв'язувати цю задачу. 5. Йому цікаво було вчити цей вірш. 6. Мені приємно говорити про це.

Вправа 43. Use the words given on the right in the required form.

Model: ... треба купити газету.
Мені треба купити газету.

1 треба повторити цей текст.	ви
2 ... треба піти у поліклініку.	вона
3 ... треба написати ці вправи.	вони
4 ... треба купити цей підручник.	він
5 ... треба купити цей підручник.	усі студенти
6 ... не треба палити.	спортсмени
7 ... не треба виходити на вулицю.	хворий (<i>noun</i>)

Вправа 44. Replace the word повинен by треба and потрібно.

Model: Я повинен прочитати цю книгу.

Мені треба прочитати цю книгу.

1. Я повинен піти на пошту. 2. Я повинен купити словник. 3. Вона повинна багато займатися.
4. Хворий повинен іти у лікарню. 5. Ти повинен зателефонувати сестрі. 6. Мій брат повинен скласти
цей іспит. 7. Усі студенти повинні купити цей підручник. 8. Я повинен написати лист другові.

Сьогодні мені треба Вчора <u>мені треба було</u> Завтра <u>мені треба буде</u>	піти у бібліотеку
--	-------------------

Вправа 45. Write down sentences, replacing the present tense by the past.

Model: *Мені треба* зателефонувати додому.
 Мені треба було зателефонувати додому.

1. Вам треба прочитати це оповідання. 2. Їм треба написати лист. 3. Йому треба займатися
спортом. 4. Нам неважко вивчати українську мову. 5. Мені цікаво читати цю книжку. 6. Нам приємно
бачити вас.

Вправа 46. Replace the present tense by the past.

Model: *Нам треба* вивчити новий вірш.
 Нам треба буде вивчити новий вірш.

1. Нам треба купити словник. 2. Тобі треба зателефонувати додому. 3. Йому треба купити ці
ліки. 4. Вам треба піти у бібліотеку. 5. Мені треба піти на пошту.